

REFLECȚII ASUPRA SEMNIFICAȚIILOR SECURITĂȚII CA FENOMEN SOCIAL

Vadim ENICOV,

expert, Institutul de Politici Publice,

doctorand, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei

SUMMARY

The purpose of this article is to reveal the social essence of security and identification hypostasis in which it manifests itself: as need, interest, a sense, purpose and result of specialized activities, value, social function, relation, process, system, a branch of science, an art form.

Keywords: security, social function, social phenomenon

PEZIOME

Целью данной статьи является раскрытие социальной сущности безопасности и выявление ипостасий в котором оно проявляется как потребность, интерес, ощущение, цель и результат специализированной деятельности, ценность, социальная функция, отношение, процесс, система, отрасль науки, вид искусства.

Ключевые слова: безопасность, социальная функция, социальное явление

Introducere. Securitatea oamenilor, protecția lor față de diferite pericole și amenințări preocupă omul ca ființă rațională (*homo sapiens*) de la începutul existenței sale. La fazele incipiente ale funcționării și dezvoltării comunității umane, securitatea acesteia se reducea în principal la protecția față de influența fenomenelor naturale, la capacitatea omului de a-și asigura existența sa. Ulterior, în funcție de instituționalizarea relațiilor sociale, a devenit necesară protecția oamenilor nu doar față de pericolele și amenințările naturale, dar și față de cele generate de către omul însuși. Respectiv, o condiție a securității societății umane a devenit nu doar prevenirea și combaterea pericolelor și amenințărilor generate de „forțele naturii și diferite accidente”, ci și de „voința rea a oamenilor” [1].

Viața oamenilor în toate timpurile a fost amenințată de pericole. Chiar din momentul nașterii, existența și bunăstarea omului sînt amenințate de foame, maladii, animale sălbatice, dezastre naturale, catastrofe cu caracter tehnogen etc. Dar cel mai mare pericol pentru oameni întotdeauna a fost și rămîne a fi omul însuși, condus de invidie, lăcomie, ură, agresivitate și alte pasiuni și motive negative de conduită, care generează la rîndul lor

război, conflicte, omoruri, furturi și alte infracțiuni și acte inumane [2].

Prin urmare, necesitatea securității este unul din mecanismele motivaționale de bază ale vieții și activității omului, precum și al oricărei ființe umane [3]. Din momentul apariției omenirii, securitatea a devenit necesitatea primordială a individului [4] și a societății.

Abordarea contemporană a securității ca mijloc de protecție a intereselor oamenilor și societății are vechi rădăcini istorice. În *Dicționarul enciclopedic rus*, editat la finele sec. al XIX-lea, este indicat că: „Securitatea personală și patrimonială constituie cea mai importantă garanție a dezvoltării umane. Lipsa securității persoanei și a proprietății este egală cu absența oricărei legături dintre eforturile umane și atingerea scopurilor pentru care se depun aceste eforturi (...)” [5].

Altfel spus, fără asigurarea securității orice activitate umană este lipsită de sens. Iată de ce, spre deosebire de alte domenii ale cunoașterii, studierea problemei securității contribuie în cea mai mare măsură la interpretarea societății ca un organism unitar și indivizibil. Anume această circumstanță explică, pe de o parte, enorma complexitate a cunoașterii în detalii a problemei ce ține de asigurarea securității și insuficiența elaborare a multor as-

pecte teoretice și practice legate de această asigurare, iar, pe de altă parte, trezește un interes deosebit față de problemele securității din partea majorității ramurilor științei, mai ales din partea științelor sociale [6].

Prin urmare, în prezent, o importanță deosebită o are formarea științifică a noțiunii de *securitate*. Mai mult, în decursul ultimelor decenii, s-a schimbat radical situația globală în ceea ce privește atitudinea față de securitate în totalitatea înțelesurilor pe care le cuprinde ea. Pericolele vechi au dispărut sau sînt pe cale de dispariție, iar locul lor îl ocupă altele noi, uneori mult mai amenințătoare. În virtutea acestor transformări se impune o nouă conștientizare și o altă abordare a noțiunii de securitate [7].

Ținînd cont de cele enunțate, în studiul de față ne propunem să dezvoltăm esența socială a securității ca fenomen și să elucidăm ipostazele de manifestare a acesteia ca: necesitate, interes, senzație, scop și rezultat al activității specializate, valoare, funcție socială, relație, proces, sistem, ramură a științei și artă.

Rezultate obținute și discuții.

Conștientizarea de către societate a necesității vitale a securității sale și asigurarea unui nivel satisfăcător al acesteia au constituit practic

pe parcursul întregii istorii a civilizației umane niște stimuli pentru manifestarea unui interes deosebit al oamenilor față de acest fenomen, pentru studierea multilaterală și înțelegerea acestuia. Primele idei despre securitate se reduceau, în principal, la înțelegerea acesteia ca o asemenea stare a mediului înconjurător al omului în care lipsesc pericolele, adică condițiile și factorii ce ar amenința indivizii sau comunitățile la nivel de familie, populație, stat. În continuare, odată cu declanșarea progresului științifico-tehnic, în procesul de formare și consolidare a statelor naționale ideile teoretice despre securitate s-au îmbogățit și s-au dezvoltat continuu, iar aprecierea acesteia ca fenomen permanent a fost corectată și concretizată, fiind formate noi paradigme ale securității și asigurării acesteia [8].

Referitor la originile termenului de *securitate*, se consideră că acesta provine de la cuvintele latine „*securitatis*” și „*securitas*”. Dincolo de această certitudine privind originile conceptului, se ridică o serie de întrebări legate de ceea ce înțelegem prin acest concept, devenit unul central în relațiile contemporane și, în special, în teoria relațiilor internaționale. În viziunea cercetătoarei române N. Lașan, pornind de la faptul că problemele de securitate sînt unele din cele mai vechi probleme care există în lume, se poate afirma cu certitudine că definiția acestui concept a depins și depinde nu doar de epoca analizată, ci și de actorii considerați a fi importanți, și mai important de persoana care emite această definiție [9]. De altfel, se poate afirma că „securitatea, la fel ca și alte concepte din științele sociale, nu acceptă o definiție neutră” [10]. Respectiv, N. Lașan subliniază că demersul definirii conceptului de „securitate” este unul cu atât mai dificil în zilele noastre, avînd în vedere numeroasele dimensiuni ale securității și diversificatele perico-

le și amenințări la adresa securității din lumea contemporană [11].

În viziunea autorului A. Rusnac, această noțiune trebuie, în primul rînd, să reflecte esența fenomenului dat, iar, în al doilea rînd, să-l denumească corect, evidențiind cele mai esențiale elemente ale conținutului acestuia – atât metodologice, cît și ale activității practice [12]. Punctele de vedere expuse în literatura de specialitate indică existența unei mari dispersări a opiniilor, absența unei fundamentări metodologice finite a fenomenului de securitate.

După cum am enunțat mai sus, literalmente, securitatea este înțeleasă ca “lipsă a pericolului”, accepțiune privită ca una îngustă. Potrivit cercetătorului rus B.M. Родачин, în practică, semnificația dată are un caracter relativ, întrucît în viața reală destul de rar pot fi întîlnite situații cu o lipsă totală de pericole sau amenințări [13]. Respectiv, cu mult mai reală este accepțiunea extensivă a termenului, care derivă din interacțiunea indivizilor și a obiectelor sociale cu diferite împrejurări și factori ce au o influență negativă și distructivă asupra acestora. Prevenirea, reducerea, neutralizarea acestor influențe ce prejudiciază existența, bunăstarea, activitatea oamenilor și funcționarea obiectelor sociale, precum și menținerea nivelului de viață și un nivel nu mai mic decît cel critic reprezintă *securitatea* în accepțiunea sa largă [14].

Studiile teoretice asupra problemelor securității realizate în decursul istoriei denotă faptul că securitatea reprezintă un fenomen deosebit de larg. În condițiile contemporane, în literatură securitatea este caracterizată nu doar ca lipsa pericolelor ce amenință individul, societatea, statul, dar și ca o existență a condițiilor pentru o viață decentă a oamenilor, satisfacerea și realizarea necesităților și intereselor acestora, ca o stare stabilă a societății, dezvoltarea progresivă și durabilă în sistemul relațiilor inter-

naționale [15]. Ea este privită și ca o capacitate a societății de a-și păstra integritatea, autonomia și durabilitatea relativă, posibilitatea de a se dezvolta, precum și ca formă de activitate – un sistem de măsuri orientate spre prevenirea pericolului [16].

În același context, savanții subliniază că, din punctul de vedere al structurii și al manifestărilor, securitatea este un fenomen social complex, ce reflectă interesele contradictorii în relațiile diferitor subiecți sociali. Adeseori unii dintre ei tind a-și asigura securitatea din contul altora sau nu iau în considerație interesele de securitate ale altor oameni, grupuri, populații, gîndesc cu ajutorul categoriilor învechite și valorilor egoiste, ignorînd legitatea de bază conform căreia securitatea în epoca globalizării este indivizibilă. De aici, problematica securității este fundamentată de poziții subiective, aprecieri echivoce, raționamente fragmentare. Din considerentul dat, în plan metodologic, este important a avea o reprezentare integră a securității ca fenomen social [17].

Pe aceeași linie de gîndire se plasează și cercetătorii autohtoni, care menționează că securitatea nu înseamnă lipsa pericolului, mai degrabă protecția de pericol, ea reprezentînd una din condițiile autodezvoltării, autodezvoltării persoanei, a diverselor comunități umane, a omenirii în ansamblu. În baza generalizării părerilor mai multor autori, se conchide că drept obiect al securității este starea de protecție a persoanei, a societății și a statului în ansamblu, iar sarcinile securității sînt de a forma condiții necesare pentru a asigura dezvoltarea stabilă și progresivă a relațiilor dintre state [18], precum și în cadrul statului.

De aici reiese că securitatea nu este de ordinul absolutului, ea căpătînd nuanță semantică doar cu referință la obiecte concrete sau la anumite domenii de activitate umană și ale lumii înconjurătoare [19].

Este de menționat că, în ultimul timp, a devenit uzuală următoarea definiție a noțiunii de securitate: ”capacitatea de protecție a societății, persoanei, statului de pericole și amenințări”. Această definiție, în viziunea lui A. Rusnac, îngustează sensul securității prin utilizarea termenului „protecție”, ceea ce înseamnă de fapt separarea acțiunii de apărare de actul agresiunii. Protecția înseamnă a apăra, a ocroti, a păzi anumite ființe sau lucruri. Respectiv, în cazul dat, potrivit cercetătorului, se minimalizează sau dispar complet principalele proprietăți și funcții ale securității – acțiunile preventive de asigurare a securității: diminuarea, atenuarea, înlăturarea și anticiparea pericolelor și a amenințărilor [20].

O analiză generală a determinativelor atribuite fenomenului de securitate, din diverse puncte de vedere, i-a permis cercetătorului să scoată în evidență elementele de bază pe care le conțin majoritatea definițiilor [21]:

- în primul rând, majoritatea autorilor înțeleg prin securitate starea potențialei victime, adică a obiectului pericolului;

- în al doilea rând, foarte frecvent, prin securitate se subînțelege capacitatea obiectului, fenomenului, procesului de a-și menține esența și caracteristicile definitorii în condițiile unei influențe distructive venite din afară, sau care se produce chiar în cadrul obiectului, fenomenului, procesului;

- în al treilea rând, securitatea este o categorie sistemică, ea constituind proprietatea sistemului fundamentat pe principiile stabilității, autoreglării și integrității. Securitatea are sarcina să apere fiecare dintre aceste însușiri fundamentale ale sistemului, deoarece acțiunea distructivă asupra oricărei dintre aceste proprietăți va conduce la pieirea întregului sistem;

- în al patrulea rând, securitatea este apreciată drept condiție (garanție) de bază pentru activitatea vitală

a persoanei, societății, statului, fapt ce le permite acestora să-și mențină și să-și sporească valorile materiale și spirituale;

- în al cincilea rând, securitatea, în formula sa absolută, înseamnă absența pericolelor și amenințărilor asupra sferei materiale și spirituale ale activității umane;

- în al șaselea rând, pivotul tuturor noțiunilor utilizate îl constituie amenințarea ca indiciu real al pericolului. Mai mult, în contextul dat amenințarea capătă calitatea caracteristicii esențiale.

Analizând toate aceste abordări, cercetătorul deduce că esența securității o constituie pericolul și acțiunile de combatere a lui [22]. În același timp, el subliniază pe bună dreptate că securitatea nu înseamnă atât lipsa pericolului, cât, mai curînd, protecția față de pericol. Totodată, în viziunea sa, obiect al securității este starea de protecție a persoanei, societății, statului, starea de protecție a intereselor vitale, starea de protecție a intereselor naționale, starea sistemului în raport cu acțiunile distructive etc.

Generalizînd, autorul conchide că obiectul securității îl constituie relațiile din societate, modul de trai al poporului, elementele ce exprimă esența civilizației în perioade istorice concrete. În acest caz, termenul *protecție* capătă un sens extrem de îngust, care nu reprezintă în deplină măsură necesitățile modului de viață. Doar protecția nu este suficientă. Mult mai important este să nu se admită formarea unor condiții în care relațiile sociale, modul de viață ar necesita protecție. Altfel spus, sarcinile securității depășesc cu mult limitele necesității de apărare a stării concrete a modului de viață și constau, în primul rând, în formarea condițiilor ce ar asigura dezvoltarea stabilă și progresivă a relațiilor sociale, menținerea, îmbunătățirea și îmbogățirea modului de viață, adică a capacității de protecție a stării calitative a acelor relații sociale ce asigură dezvoltarea

progresivă a persoanei, societății și statului [23].

Aceeași idee este promovată și de către R. Nichifor, care susține că securitatea reprezintă în sine o necesitate fundamentală a ființei umane. Iată de ce majoritatea caută să obțină securitatea prin toate mijloacele posibile. Securitatea individului nu este doar o absență a riscurilor și amenințărilor la adresa integrității sale. Aceasta reprezintă o stare în care pericolele și condițiile care pot favoriza dezvoltarea lor sînt monitorizate, presupunînd controlul pericolelor, și nu absența lor totală, antrenînd cu sine o stare de liniște și siguranță [24].

Așadar, securitatea nu există ca ceva de la sine, izolat de vitalitatea umană. Ea este strîns legată de toate aspectele funcționării societății, avînd două sarcini de bază – autoconservarea și dezvoltarea [25]. Prin *autoconservare* se are în vedere localizarea și neutralizarea riscurilor și amenințărilor ce pun în pericol siguranța populației, iar *dezvoltarea* presupune sporirea posibilităților și resurselor umane ale societății în diverse sfere ale vieții. Una dintre cele mai importante particularități ale sferei sociale o constituie interacțiunea dezvoltării și securității, acestea fiind două fațete ale procesului general vital al societății [26].

În context, vom enunța și ipotezele securității, identificate în literatura de specialitate. Astfel, în opinia lui A. Rusnac, securitatea este [27]:

- apărarea și asigurarea garantată prin mijloace constituționale, legislative și practice a intereselor vitale ale persoanei, societății și statului împotriva amenințărilor interne și externe;

- o știință ce necesită a fi studiată și dezvoltată;

- o artă ce trebuie să fie însușită;

- o cultură ce necesită a fi cultivată;

- o muncă cotidiană grea, de

rutină, dar extrem de importantă.

Dincolo de aceste momente, în doctrina rusă, securității îi mai sînt atribuite cîteva semnificații [28] în postura sa de fenomen social (la care ne vom opri succint în cele ce urmează):

- securitatea ca necesitate și interese;
- securitatea ca senzație și valoare;
- securitatea ca relație socială;
- securitatea ca rezultat și proces;
- securitatea ca funcție socială;
- securitatea ca sistem;
- securitatea ca știință și artă.

Securitatea ca necesitate și interese. Mai întîi de toate, oamenii simt necesitatea unor asemenea condiții de existență, în care viața lor, proprietatea, bunăstarea nu sînt amenințate de factori distructivi. Această necesitate are un caracter obiectiv, deoarece oamenii sînt vulnerabili, independent de constituția fizică, nivelul de bogăție sau putere, alte resurse. Necesitatea de securitate se manifestă atît la nivel individual, cît și colectiv (de grup), la nivel social.

În context, trebuie subliniat că spre deosebire de alte necesități, necesitatea de securitate este imposibil de a fi satisfăcută deplin. Ea este prezentă permanent și reclamă o atenție permanentă, deoarece în diferite situații pe om îl paște diverse pericole [29].

Conștientizarea subiectivă a necesității își găsește exprimarea sub forma *interesului*, care stimulează și orientează activitatea oamenilor. Interesele pot fi diferite, reflectînd diferite necesități, inclusiv necesitatea de securitate, atribuită la categoria necesităților fundamentale, primordiale ale oamenilor și societăților umane.

Pe lîngă interesele imediate de securitate (ale persoanei, societății și statului), corelate cu existența diferitor amenințări la adresa existenței și supraviețuirii acestor subiecte, mai există și interese vitale

ale indivizilor, societăților, națiunilor, popoarelor lezate/prejudiciate de alți subiecți și care de asemenea necesită protecție. Invulnerabilitatea și realizarea acestor interese asigură condițiile necesare pentru o existență deplină și o dezvoltare cu succes a indivizilor și subiecților sociali. Un grup distinct este constituit din interesele de asigurare a securității ce revin forțelor și organelor specializate, cu funcții corespunzătoare, precum și mijloacelor și măsurilor de asigurare a securității [30].

Securitatea ca sentiment și valoare. În general, oamenii își pot sesiza securitatea sau insecuritatea lor în baza unor semnale alarmante și percepții ale organelor, reacțiilor instinctive ale organismului, intuiției, adică securitatea (insecuritatea) în acest caz are semnificația reprezentării subiective a indivizilor despre absența (sau prezența) pericolelor pentru existența lor. Ea permite corectarea conduitei în vederea evitării pericolelor. Ce e drept, uneori senzația securității poate fi înșelătoare și să nu reflecte starea reală a lucrurilor. Este vorba de faptul că nu toate pericolele influențează nemijlocit organele de percepție ale omului, mai ales pericolele parvenite de la alte persoane care își ascund, își maschează adevăratele intenții. Cu toate acestea, sentimentele nu trebuie neglijate [31].

Posibilitatea de a trăi și de a nu fi supus diferitor riscuri și pericole este apreciată destul de înalt în societatea umană. Aceasta înseamnă că securitatea capătă forma unei valori interne și se realizează în conștiința individuală și în cea socială. Important e că această valoare are un caracter universal și este recunoscută ca fundamentală de toți oamenii, indiferent de rasă, naționalitate, sex, vîrstă sau stare socială.

În condiții de pace, bunăstare, de viață liniștită, valoarea securității trece pe planul doi și nu este ac-

tualizată. În schimb, în condiții de revolte sociale, dezastre, războaie, acte de terorism, valoarea acesteia sporește, securitatea devenind cea mai revendicată de oameni și de societate [32]. Unul dintre cele mai relevante exemple în acest sens sunt evenimentele din 11 septembrie 2001, care practic au bulversat conștiința socială în Statele Unite ale Americii. Respectiv, pentru americani valoarea securității – personale și naționale – a devenit mai înaltă decît valoarea libertății, care pînă la acel moment era considerată superioară [33].

În calitatea sa de valoare fundamentală și drept al omului, pentru prima dată securitatea a fost abordată în lumea occidentală în perioada revoluțiilor. Cele mai importante acte juridice care au marcat victoria burgheziei în societatea occidentală au consacrat direct securitatea ca unul din drepturile naturale inalienabile ale omului. Astfel, în *Bilul drepturilor* din 1689, adoptat în Anglia, în *Declarația americană a independenței* din 1776 și în *Declarația franceză a drepturilor omului și cetățeanului* din 1789, într-o formă directă sau indirectă, securitatea era privită ca un drept natural al omului, de rînd cu libertatea, proprietatea și rezistența la opresiune [34].

Securitatea ca relație socială. Destul de răspîndită este semnificația securității ca un tip distinct de relație socială, caracterizată prin încredere reciprocă, lipsa tendințelor agresive și a intențiilor malițioase la părțile acesteia. În vederea stabilirii unor relații de securitate, garantarea nelezării acestora, între oameni, popoare, state se stabilesc norme și principii pentru relații de securitate, sînt încheiate acorduri de pace, de neagresiune, de securitate colectivă.

Relațiile de securitate pot să exprime cerințe ale oamenilor de asigurare a securității diferitor obiecte aflate în proprietate, fie cu caracter militar, statal sau de altă natură.

Trebuie luat în considerație faptul că oamenilor le este proprie exaltarea propriei securități, obținerea acesteia din contul securității altor oameni sau chiar popoare.

În condițiile globalizării continue, interdependenței statelor și a popoarelor, deținerii unor arsenale semnificative de arme de distrugere în masă, securitatea în sistemul relațiilor sociale devine indivizibilă. Tot mai actual devine principiul egalității securității în relațiile tuturor membrilor societății și ale societății internaționale. Din aceste considerente, oamenii sînt chemați să-și abțină instinctele, să-și limiteze tendințele egoiste și ostile, să respecte normele de conviețuire pașnică [35].

Securitatea ca rezultat și proces. De obicei, securitatea este asociată cu starea de protecție a intereselor vitale ale individului, societății și statului sau cu rezultatul securității. Chiar dacă este important, totuși trebuie ținut cont de faptul că el este doar o „cunună” a unui proces complex de asigurare a securității, a realizării continue a sarcinii de menținere a parametrilor normali de activitate și existență a obiectului, anticipare și reacție la diferite amenințări. În contextul abordării procesuale a securității, pot fi evidențiate condiții, algoritmi și etape flexibile de realizare a măsurilor de securitate [36]. Cel mai important însă este de a conștientiza că securitatea este o sarcină ce se realizează încontinuu, întotdeauna și în orice condiții [37].

Securitatea ca funcție socială. În raport cu statul și autoritățile acestuia, securitatea se manifestă ca o funcție sau o competență corespunzătoare, ca drepturi și obligații de a realiza acțiuni și măsuri speciale orientate spre protecția membrilor societății, proprietății acestora, a obiectelor naturale și sociale față de diferite pericole.

În condițiile contemporane, „principalul subiect responsabil de asigurarea securității este sta-

tu, care exercită diferite funcții în domeniu prin intermediul autorităților legislative, executive și judecătorești” [38].

Securitatea ca sistem. Activitatea de asigurare a securității, de prevenire a pericolelor ce amenință diferite obiecte sociale presupune crearea unui sistem organizațional complex. Din perspectiva acestei abordări, noțiunea de „securitate” poate fi privită ca o activitate organizată sistemic de prevenire, înlăturare și lichidare a amenințărilor interne și externe în adresa diferitor obiecte sociale [39].

Referitor la societatea noastră, sistemul securității este constituit din organele puterii legislative, executive și judecătorești, organizațiile statale, obștești și alte asociații, cetățenii care participă la asigurarea securității în corespundere cu legea, precum și legislația care reglementează relațiile din sfera asigurării securității. Drept exemplu în acest sens servește *Legea securității statului* [40], care în art. 13 alin. (1) prevede sistemul organelor securității statului, care se constituie din: Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Poliția de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, precum și din instituțiile de învățămînt și alte instituții și organizații nemilitarizate ale organelor securității statului.

Sisteme de securitate sînt create și în cadrul diferitor organizații, întreprinderi sau firme. Astfel, sistemul de securitate al firmei reprezintă „totalitatea organizată a structurilor, mijloacelor, metodelor și măsurilor speciale care asigură securitatea activității de antreprenariat față de amenințările interne și externe” [41].

Securitatea ca știință și artă. Existența unui interes permanent față de securitatea societății, complexitatea problemelor ce însoțesc procesul asigurării securității diferitor obiecte sociale au determi-

at conturarea și dezvoltarea unei adevărate ramuri a științei, axate pe securitate în ansamblul său, precum și pe diferite forme de manifestare ale acesteia. Respectiv, există o teorie generală a securității și mai multe teorii strîns legate de aceasta, precum: teoria securității internaționale, teoria securității naționale, teoria securității de stat, teoria securității militare, teoria securității economice, teoria securității informaționale, teoria securității ecologice etc.

Formarea securității ca activitate profesională de sine stătătoare de protecție și apărare a diferitor obiecte este strîns legată de necesitatea perfecționării acesteia pînă la un nivel înalt de profesionalism și promovarea unor soluții nestandardizate, abordări creative, toate conținînd o adevărată artă de asigurare a securității. O asemenea artă nu stă în puterea oricui, nici chiar a specialiștilor. Ea necesită talent și un nivel înalt de pregătire profesională [42].

Concluzii. În baza celor enunțate, ne raliem și noi opiniei cercetătorilor care subliniază rolul social deosebit al securității. În contextul organizării sociale și a relațiilor interumane, securitatea are un rol esențial. Acesta este evaluat pornind de la faptul că în general condițiile de insecuritate afectează productivitatea muncii, distrag atenția și eforturile oamenilor care sînt nevoiți să-și consume forța, resursele și mijloacele pentru a rezista și a lupta cu pericolele care-i amenință. Nu întîmplător Sh. Montesque (1689-1755), în lucrarea sa fundamentală *Despre spiritul legilor* (1748), a subliniat că „securitatea este prima formă a libertății”. Securitatea creează astfel condițiile și premisele necesare pentru o activitate constructivă a oamenilor, sporirea bunăstării lor și mărirea avutului public. Desigur, cheltuielile pe care le implică asigurarea securității ocupă o parte substanțială din bugetul statului, a corporațiilor

ilor sau a persoanelor private, dar e de la sine înțeles că ele se justifică, fiind absolut necesare [43].

Așadar, securitatea reprezintă un fenomen social complex, care se manifestă în viața socială în diferite ipostaze ca: necesitate, interes, senzație, scop și rezultat al unei activități specializate, valoare, funcție socială, relație, proces, sistem, ramură a științei și artă. Din punctul nostru de vedere [44], toate aceste ipostaze trebuie luate în considerație de către subiecții competenți în cadrul procesului complex de asigurare a securității persoanei, societății și a statului.

Referințe bibliografice

1. Сацута А.А. Национальная безопасность как социальное явление: современная парадигма. В: Вестник Военного университета, 2007, № 3 (11), с. 36.
2. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление. В: Зеркалов Д.В. Социальная безопасность и права человека. Монография. Киев: Основа, 2012, с. 88-89.
3. Еников В. Безопасность как социальное явление. В: Закон и Жизнь, 2014, №11, с. 31.
4. Rusnac A. Aspecte ale teoriei securității. Chișinău: Fundația „Draghiștea”, 2005, p. 13.
5. Брокгауз Ф.А., Ефрон И.А. Энциклопедический словарь. Т. III (5). Санкт-Петербург, 1891, с. 304.
6. Rusnac A. Op. cit., p. 12-13.
7. Ibidem, p. 8.
8. Сацута А.А. Национальная безопасность как социальное явление: современная парадигма. В: Вестник Военного университета, 2007, № 3 (11), с. 36.
9. Lașan N. Securitatea: concepte în societatea contemporană. În: Revista de Administrație Publică și Politici Sociale. An. II, nr. 4(5), 2010, p. 40.
10. Smith St. The Concept of Security in a Globalized World, paper presented at the Otago University Conference, June 2002, Otago. 18 p. http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/0/7/0/8/7/7_pages70878/p70878-1.php.
11. Lașan N. Op. cit., p. 40.
12. Rusnac A. Op. cit., p. 15.
13. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление. В: Зеркалов Д.В. Социальная безопасность и права человека. Монография. Киев: Основа, 2012, с. 90.
14. Ibidem.
15. Возженников А.В. Национальная безопасность России: методология исследования и политика обеспечения. Москва: Из-во РАГС, 2002, с. 87.
16. Сацута А.А. Национальная безопасность как социальное явление: современная парадигма. В: Вестник Военного университета, 2007, № 3 (11), с. 37.
17. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление. В: Зеркалов Д.В. Социальная безопасность и права человека. Монография. Киев: Основа, 2012, с. 90.
18. Nichifor R. Unele aspecte asupra noțiunii de securitate. În: Revista de Filozofie, Sociologie și Științe Politice, 2010, nr. 3 (154), p. 77.
19. Rusnac A. Aspecte ale teoriei securității. Chișinău: Fundația „Draghiștea”, 2005, p. 9.
20. Ibidem, p. 15.
21. Ibidem, p. 15-16.
22. Ibidem, p. 16.
23. Ibidem, p. 17-18.
24. Nichifor R. Op. cit., p. 79.
25. Rusnac A. Op. cit., p. 9.
26. Nichifor R. Op. cit., p. 76.
27. Rusnac A. Op. cit., p. 13.
28. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление. В: Зеркалов Д.В. Социальная безопасность и права человека. Монография. Киев: Основа, 2012, с. 90.
29. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление, с. 30.
30. Ibidem, с. 90.
31. Ibidem.
32. Чмыхало А. Ю. Социальная безопасность: Учебное пособие. Томск: Изд-во ТПУ, 2007, с. 8.
33. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление, с. 92.
34. Чмыхало А. Ю. Социальная безопасность, с. 4.
35. Ibidem, с. 8.
36. Ibidem.
37. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление, с. 93.
38. Дзлиев М.И., Изатдуст Э.С. Национальная безопасность и наси-
39. Чмыхало А. Ю. Социальная безопасность, с. 6.
40. Закон о государственной безопасности, nr. 618 от 31.10.1995. В: Monitorul Oficial № 10-11 от 13.02.1997.
41. Пучков С.И., Кузнецов С.А. Управление системой безопасности фирмы: практическое руководство к действию. Москва, 2001, с. 19-20; Ващекин Н.П., Дзлиев М.И., Урсул А.Д. Безопасность предпринимательской деятельности. Москва, 2002, с. 237.
42. Родачин В.М. Безопасность как социальное явление, с. 94.
43. Ibidem, с. 30.
44. Еников В. Безопасность как социальное явление. В: Закон и Жизнь, 2014, №11, с. 36.

лие (гуманитарные аспекты национальной безопасности). В: Вестник Омского университета. Серия «Право», 2011, № 3 (28), p. 50.